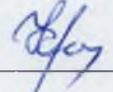

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра внутрішньої медицини №1

«УЗГОДЖЕНО»

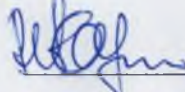
Гарант освітньої-професійної програми
«Педіатрія»

 Тетяна КРЮЧКО

« 31 » 08 2022 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради медичного
факультету №1

 Микола РЯБУШКО

Протокол № 1 від 31.08.2022 р.

СИЛАБУС

ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА В Т.Ч. ЕНДОКРИНОЛОГІЯ З
ОСОБЛИВОСТЯМИ ДИТЯЧОГО ВІКУ

(назва навчальної дисципліни)

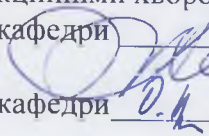
обов'язкова навчальна дисципліна

(навчальна дисципліна обов'язкова/вибіркова)

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс(и) та семестр(и) вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський) рівень вищої освіти
22 «Охорона здоров'я»
228 «Педіатрія»
магістр педіатрії
лікар
«Педіатрія»
денна
4 курс, VII-VIII семестри

«УХВАЛЕНО»

на спільному засіданні кафедр
внутрішньої медицини №1
та кафедри ендокринології з дитячими
інфекційними хворобами
Зав. кафедри Ганна МАСЛОВА

Зав. кафедри Оксана МУРАВЛІОВА

Протокол № 1 від 30.08.2022

Полтава – 2022

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Маслова Ганна Сергіївна – д.мед.н., доцент, зав. кафедри Шапошник Ольга Анатоліївна – к.мед.н., доцент Муравльова Оксана Василівна, зав. кафедри, к.мед.н., доцент; Шаєнко Златослава Олексіївна, к.мед.н., доцент;
Профайл викладача (викладачів)	https://int-med-one.pdmu.edu.ua/team https://endocrinology.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон (викладачів)	Маслова Ганна Сергіївна – 050-346-16-48 Шапошник Ольга Анатоліївна – 099-305-70-95 Муравльова Оксана Василівна- 0507619084 Шаєнко Златослава Олексіївна – 0500333392
E-mail:	Маслова Ганна Сергіївна – maslovaas1708@gmail.com Шапошник Ольга Анатоліївна – olga.shaposhnyk2017@gmail.com Муравльова Оксана Василівна, e-mail: o.muravlova@pdmu.edu.ua Шаєнко Златослава Олексіївна, e-mail: z.shaienko@pdmu.edu.ua
Контактний телефон кафедри	+38 (0532) 56-11-61
E-mail кафедри	ynutrmed1@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://int-med-one.pdmu.edu.ua https://endocrinology.pdmu.edu.ua

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин: **3 / 90, із них:**

Лекції (год.) – **10 год.**

Практичні заняття (год) – **50 год.**

Самостійна робота (год) – **30 год.**

Вид контролю – **Екзамен**

Політика навчальної дисципліни:

- Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf
- Положення про «Неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу Полтавського державного медичного університету» https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Naj27POg8c3ZiBAbT1czec3PYWQqO6YDuB7I2qq2.pdf
- Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/zr3FjyN6oKY7qqQax2EfYjhdlnZg7YvhqyD58WZj.pdf
- Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/OaN2nwysLPFAUDRvuDPvFSpzM1j9E9CwQQkgr93b.pdf
- Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/6Tdcp23hyEkS7hqbJXdxYJVvURg4ZBLjhCLVpOoU.pdf
- Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/9fsgUnv0JUzOhYB7CkJF2dX8jSDmM3vlt4LUMebt.pdf
- Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/d2v3WhcBOWnuedYRoBKRe7k1xnl4KtbB2r2NR2CG.pdf
- Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти Полтавського державного медичного університету https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/65GC4bRqLembOGII7xon3ISIR7hQtFXcxUrSjdCA.pdf
- Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/6Tdcp23hyEkS7hqbJXdxYJVvURg4ZBLjhCLVpOoU.pdf
- Положення про «Електронний журнал успішності» (ez.umsa.edu.ua) в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/IO1LPMtso9YsbUQkSTaDJ8wQrkBDjoFnGZUuEpho.pdf
- Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NodgoGa48aOWPErstHcBGEagkjBk1rWUwaxvZfde.pdf

- Положення про матеріальне заохочування за успіхи у навчанні студентів Полтавського державного медичного університету https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/RmhZx0Lx1V0c6zZkg1mCkcW6omo3enMM4uB6C5bT.pdf

Опис навчальної дисципліни .

Внутрішні хвороби – розділ медицини, що займається проблемами етіології, патогенезу та клінічних проявів захворювань внутрішніх органів, їхньої діагностики, нехірургічного лікування, профілактики та реабілітації. Навчальна дисципліна «Модуль 1. Основи внутрішньої медицини (гастроентерологія, гематологія, пульмонологія, ендокринологія з особливостями дитячого віку)» охоплює вивчення основних етіологічних та патогенетичних факторів виникнення захворювань органів травлення, дихальної та кровотворної систем з особливостями дитячого віку. Вивчаються основи клінічного обстеження хворого, основні симптоми та синдроми при захворюваннях внутрішніх органів та їх оцінка, методичні основи фізикального обстеження хворого та семіологічна оцінка результатів обстеження хворого, клініко-діагностична інтерпретація показників найважливіших лабораторно-інструментальних досліджень в нормі та при даних захворюваннях; основні принципи лікування, прогнозу та профілактики.

Предметом вивчення Модуля 1. «Основи внутрішньої медицини (гастроентерологія, гематологія, пульмонологія, ендокринологія з особливостями дитячого віку)» є вивчення етіології, факторів ризику, патогенез, клінічних проявів, диференційної діагностики, основних принципів лікування, первинної та вторинної профілактики захворювань органів травлення, дихання, крові та кровотворної системи у клініці внутрішньої медицини з особливостями дитячого віку.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни .

Пререквізити: відповідно до навчального плану вивчення Модуля 1. «Основи внутрішньої медицини (гастроентерологія, гематологія, пульмонологія, ендокринологія з особливостями дитячого віку)» здійснюється в VII–VIII семестрах, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії людини з особливостями дитячого віку, фізіології з особливостями дитячого віку, біологічної та біорганічної хімії, медичної хімії, гістології, цитології та ембріології з особливостями дитячого віку, мікробіології, вірусології та імунології, з якими інтегрується програма. Модуля 1. «Основи внутрішньої медицини (гастроентерологія, гематологія, пульмонологія, ендокринологія з особливостями дитячого віку)».

Постреквізити: Модуль 1. «Основи внутрішньої медицини (гастроентерологія, гематологія, пульмонологія, ендокринологія з особливостями дитячого віку)» формує засади вивчення студентом наступних клінічних дисциплін – внутрішньої медицини, загальної практики (сімейної медицини), інфекційних хвороб, анестезіології та інтенсивної терапії, що

передбачає «вертикальну» інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

- метою вивчення навчальної дисципліни Модуля 1. «Основи внутрішньої медицини (гастроентерологія, гематологія, пульмонологія, ендокринологія з особливостями дитячого віку)» є здобуття та поглиблення знань, вмінь, навичок та інших компетентностей з внутрішньої медицини, необхідних у професійній діяльності, які встановлені на основі освітньо-професійної програми спеціаліста.
- основними завданнями вивчення дисципліни є засвоєння студентами етіологічних та патогенетичних чинників найбільш поширених захворювань у клініці гастроентерології, гематології, пульмонології.
- Оволодіння студентами навичок проведення опитування і фізикального обстеження хворих та аналізувати їх результати у клініці гастроентерології, гематології, пульмонології.
- Оволодіння навичками визначати провідні синдроми і симптоми, аналізувати типову клінічну картину, різних клінічних варіантів та ускладнень найбільш поширених захворювань у клініці гастроентерології, гематології, пульмонології.
- Оволодіння навичками обґрунтовувати і формулювати попередній та клінічний діагнози найбільш поширених захворювань у клініці гастроентерології, гематології, пульмонології.
- Визначення плану обстеження хворого, інтерпретації результатів лабораторних та інструментальних досліджень при найбільш поширених захворюваннях у клініці гастроентерології, гематології, пульмонології та їх ускладненнях.
- Ознайомлення з сучасними принципами тактики ведення (рекомендації стосовно режиму, дієти, лікування, реабілітаційні заходи), немедикаментозного і медикаментозного лікування хворих з найбільш поширеними захворюваннями у клініці гастроентерології, гематології, пульмонології.
- Ознайомлення з принципами діагностики та надання медичної допомоги при невідкладних станах у клініці гастроентерології, гематології, пульмонології.
- Формування у студентів морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.
- Проводити опитування і фізикальне обстеження хворих із основними захворюваннями ендокринної системи та аналізувати їх результати.
- Визначати етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених захворювань ендокринної системи з особливостями дитячого віку.

- Аналізувати типову клінічну картину, проводити диференційний діагноз, обґрунтовувати та формулювати клінічний діагноз найбільш поширених захворювань ендокринної системи.
- Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань ендокринної системи.
- Формулювати попередній діагноз, скласти план обстеження хворого, аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при найбільш поширених захворюваннях ендокринної системи.
- Визначати тактику ведення (рекомендації стосовно режиму, дієти, лікування, реабілітаційні заходи) хворого та призначати немедикаментозне і медикаментозне лікування, в тому числі прогноз-модифікуюче, найбільш поширених захворювань ендокринної системи.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.
- Під час навчання провести курацію хворих з наступними хворобами та станами:
 - Цукровий діабет, захворювання щитоподібної залози

**Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою,
формуванню яких сприяє дисципліна**

Дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

– **інтегральна:**

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Педіатрія», або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

– **загальні:**

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
3. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
5. Здатність приймати обґрунтовані рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії.
6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою. Здатність використовувати міжнародні греко-латинські терміни,

скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні.

7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
8. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
9. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
10. Прагнення до збереження довкілля.

– *спеціальні (фахові, предметні):*

1. Навички опитування пацієнта.
2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань
5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.
6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.
7. Здатність до діагностування невідкладних станів.
8. Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
9. Навички надання екстреної медичної допомоги
10. Навички виконання медичних маніпуляцій.
11. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
12. Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.
13. Здатність до ведення медичної документації.
14. Здатність до оцінювання впливу довкілля, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.
15. Здатність до проведення заходів щодо організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню і проведення маркетингу медичних послуг.

Результати навчання для дисципліни:

По завершенню вивчення Модуля 1. «Основи внутрішньої медицини (гастроентерологія, гематологія, пульмонологія, ендокринологія з особливостями дитячого віку)» студенти повинні:

знати:

- Етіологічні та патогенетичні чинники найбільш поширених захворювань органів травлення, дихання, крові та кровотворних органів.
- Різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань органів травлення, дихання, крові та кровотворних органів.
- Тактику ведення (рекомендації стосовно режиму, дієти, лікування, реабілітаційні заходи) хворого, немедикаментозне і медикаментозне лікування, в тому числі прогноз-

модифікуюче, найбільш поширених захворювань органів травлення, дихання, крові та кровотворних органів та їх ускладненнях.

- Прогноз та працездатність хворих із найбільш поширеними захворюваннями органів травлення, дихання, крові та кровотворних органів.
- найважливіші етіологічні і патогенетичні фактори формування патологічних процесів в ендокринології;
- методичні основи клінічного обстеження хворого з ендокринною патологією, схеми дослідження пацієнта і написання історії хвороби;
- методичні основи фізикального обстеження хворого - розпитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультация;
- найважливіші ендокринологічні симптоми та синдроми захворювань з особливостями дитячого віку;
- клініко-діагностичної інтерпретації показників лабораторно-інструментальних методів досліджень в ендокринології.
- найважливіші етіологічні і патогенетичні фактори формування патологічних процесів в ендокринології;
- методичні основи клінічного обстеження хворого з ендокринною патологією, схеми дослідження пацієнта і написання історії хвороби;
- методичні основи фізикального обстеження хворого - розпитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультация;
- найважливіші ендокринологічні симптоми та синдроми захворювань з особливостями дитячого віку;
- клініко-діагностичної інтерпретації показників лабораторно-інструментальних методів досліджень в ендокринології.

вміти:

- Проводити опитування і фізикальне обстеження хворих із основними захворюваннями органів травлення, дихання, крові та кровотворних органів та аналізувати їх результати.
- Аналізувати типову клінічну картину найбільш поширених захворювань органів травлення, дихання, крові та кровотворних органів.
- Формулювати попередній діагноз найбільш поширених захворювань органів травлення, дихання, крові та кровотворних органів.
- Скласти план обстеження хворого, аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при найбільш поширених захворюваннях органів травлення, дихання, крові та кровотворних органів та їх ускладненнях.

- Проводити диференційний діагноз, обґрунтовувати та формулювати клінічний діагноз найбільш поширених захворювань органів травлення, дихання, крові та кровотворних органів.
- Діагностувати та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах.
- Виконувати медичні маніпуляції.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.
- Використовувати основні методи обстеження хворих з ендокринною патологією, оцінити їх результати.
- Діагностувати, лікувати, організувати впровадження заходів профілактики цукрового діабету, йододефіцитних захворювань щитоподібної залози, тиреотоксикозу, гіпотиреозу, тиреоїдитів, захворювань гіпоталамо-гіпофізарної системи (хвороби Іценка-Кушинга, акромегалії, нецукрового діабету), хронічної недостатності надниркових залоз, кортикостероми, ожиріння; аналізувати та інтерпретувати результати аналізів при даних захворюваннях з особливостями дитячого віку .
- Розпізнати природжений гіпотиреоз, вроджену дисфункцію надниркових залоз, порушення росту та статевих розв'язку.
- Діагностувати та надавати невідкладну допомогу на догоспітальному і госпітальному етапах при діабетичній (гіперкетонемічній), гіпоглікемічній комах.
- Розпізнати менш поширені ендокринні захворювання: гіперпролактинемію, гіпопітуїтаризм, соматотропну недостатність, пухлини щитоподібної залози, гіпопаратиреоз та гіперпаратиреоз, гормонально активні пухлини надниркових та статевих залоз.
- Розпізнати ендокринологічні аспекти синдромів: артеріальної гіпертензії та артеріальної гіпотензії, набрякового синдрому, сечового та нефротичного синдрому, анемії, болю в кінцівках, часткової або повної втрати зору, головного болю, судомного синдрому.
- Оцінити аналіз глюкози крові, кетонурію, ультразвукове та радіонуклідне дослідження щитоподібної залози.

Тематичний план лекцій та основні питання, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	«Модуль 1. Основи внутрішньої медицини (гастроентерологія, гематологія, пульмонологія, ендокринологія з особливостями дитячого віку)»	
1.	Сучасні стандарти ведення хворих з кислотозалежними захворюваннями	2

	ГЕРХ. Диспепсія. Хронічні гастрити та пептичні виразки. Визначення. Етіологія, патогенез. Роль <i>H. pylori</i> у виникненні гастродуоденальної патології. Класифікація. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Методи діагностики Нр-інфекції. Критерії діагнозу, диференціальна діагностика. Ускладнення. Тактика ведення хворого. Ерадикаційна терапія, контроль ефективності ерадикації. Медикаментозна терапія Нр-негативних виразок. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	
2.	Анемії Постгеморагічна, залізодефіцитна, В ₁₂ -дефіцитна, фолієводефіцитна, апластична, гемолітична анемії Визначення. Етіологічні фактори та патогенез. Механізми внутрішньосудинного та внутрішньоклітинного гемолізу. Особливості клініки та лабораторної діагностики різних форм. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування різних форм анемії. Переливання компонентів крові та кровозамінників. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	2
3.	Сучасні стандарти ведення хворих з бронхообструктивними захворюваннями. Хронічне обструктивне захворювання легень та бронхіальна астма. Визначення. Значення паління, екологічних, алергічних, професійних факторів та інфекції у розвитку бронхообструктивних захворювань. Класифікація. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження залежно від стадії (ступеня тяжкості). Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Невідкладна допомога при нападі бронхіальної астми Первинна та вторинна профілактика. Імунопрофілактики. Прогноз та працездатність.	2
4.	Цукровий діабет. Сучасна класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Новітні методи лікування хворих на ЦД. Пероральні цукрознижувальні засоби, сучасні препарати інсуліну та його аналоги. Хронічні ускладнення діабету. Підходи до дієтотерапії, методи самоконтролю та навчання хворих, дозовані фізичні навантаження. Інсулінотерапія інтенсифікована та традиційна. Покрокова терапія в лікуванні хворих 2 типом цукрового діабету. Клінічна та етіологічна класифікація цукрового діабету, етіологія і патогенез 1 та 2 типів, великі та малі клінічні ознаки, сучасні методи діагностики, хронічні ускладнення цукрового діабету .	2
5.	Захворювання щитоподібної залози. Діагноз, диференційний діагноз, профілактика та лікування зоба. Огляд та пальпація щитоподібної залози, визначення ступенів збільшення та функціонального стану, ТЗ, Т4, ТТГ – діагностика, методи йодної профілактики. Лікування тиреотоксикозу, гіпотиреозу, тиреоїдитів, вузлових форм зобу.	2
	Разом	10

Тематичний план практичних занять та основні питання, що розглядаються на практичних заняттях за змістовими модулями

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуля 1. «Модуль 1. Основи внутрішньої медицини (гастроентерологія, гематологія, пульмонологія, ендокринологія з особливостями дитячого віку)»	
Змістовий модуль 1. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів травлення		
1.	Сучасні стандарти ведення хворих з кислотозалежними захворюваннями ГЕРХ. Диспепсія. Хронічні гастрити та пептичні виразки. Визначення. Етіологія, патогенез. Роль <i>H. pylori</i> у виникненні гастродуоденальної патології. Класифікація. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження.	4

	Методи діагностики Нр-інфекції. Критерії діагнозу, диференціальна діагностика. Ускладнення. Тактика ведення хворого. Ерадикаційна терапія, контроль ефективності ерадикації. Медикаментозна терапія Нр-негативних виразок. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	
2.	Сучасні стандарти ведення хворих з патологією кишечника. Целіакія та інші ензимопатії. Синдром подразненої кишки. Запальні захворювання кишки: неспецифічний виразковий коліт та хвороба Крона. Визначення. Етіологія, патогенез. Критерії діагнозу, диференціальна діагностика. Ускладнення. Диференційована терапія. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	4
3.	Сучасні стандарти ведення хворих з патологією печінки та жовчовивідних шляхів. Функціональні біліарні розлади. Хронічний холецистит. Жовчнокам'яна хвороба. Хронічні гепатити. Цироз печінки. Визначення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Особливості клінічного перебігу. Лабораторні та інструментальні методи діагностики. Основні клініко-біохімічні синдроми. Диференційний діагноз. Ускладнення Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	4
Змістовий модуль 2. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб крові та кровотворних органів		
4.	Анемії. Постгеморагічна, залізодефіцитна, В ₁₂ -дефіцитна, фолієводефіцитна, апластична, гемолітична анемії Визначення. Етіологічні фактори та патогенез. Механізми внутрішньосудинного та внутрішньоклітинного гемолізу. Особливості клініки та лабораторної діагностики різних форм. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування різних форм анемій. Переливання компонентів крові та кровозамінників. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	4
5.	Гострі лейкої. Визначення. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Класифікація. Основні клініко-гематологічні синдроми. Клінічні прояви. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Підтримуюча терапія. Трансплантація кісткового мозку. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	4
6.	Хронічні лейкої. Визначення. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Класифікація. Основні клініко-гематологічні синдроми. Клінічні прояви. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Підтримуюча терапія. Трансплантація кісткового мозку. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	4
7.	Лімфоми. Мієлозна хвороба. Визначення. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Класифікація. Основні клініко-гематологічні синдроми. Клінічні прояви. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	4
Змістовий модуль 3. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб органів дихання		
8.	Сучасні стандарти ведення хворих з бронхообструктивними захворюваннями. Хронічне обструктивне захворювання легень та бронхіальна астма. Визначення. Значення паління, екологічних, алергічних, професійних факторів та інфекції у розвитку бронхообструктивних захворювань. Класифікація. Клінічні прояви, дані лабораторних та інструментальних методів дослідження залежно від стадії (ступеня тяжкості). Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Невідкладна допомога при нападі бронхіальної астми Первинна та вторинна профілактика. Імунопрофілактики. Прогноз та працездатність.	4
9.	Сучасні стандарти ведення хворих із запальними захворюваннями легень та плеври. Пневмонії. Плеврити. Інфекційно-деструктивні захворювання легень. Визначення. Етіологія. Класифікація. Клінічні прояви і особливості перебігу в залежності від збудника та етіології. Дані лабораторних та інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Диференційоване лікування. Показання до плевральної пункції та дренування плевральної порожнини. Лікування. Первинна і вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	4
Змістовий модуль 4. Ендокринологія з особливостями дитячого віку		
10.	Цукровий діабет 1 та 2 типу, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика	4

	з особливостями дитячого віку. Особливості лікування цукрового діабету 1 типу в дитячому віці. Особливості терапії у дітей із цукровим діабетом 2 типу. Хронічні та гострі ускладнення цукрового діабету з особливостями дитячого віку. Клінічна та етіологічна класифікація цукрового діабету, етіологія і патогенез 1 та 2 типів, великі та малі клінічні ознаки, сучасні методи діагностики з особливостями дитячого віку. Підходи до дієтотерапії – ХО, калораж, методи самоконтролю та навчання хворих, дозовані фізичні навантаження. Інсуліни людські та аналоги. Інсулінотерапія інтенсифікована та традиційна. Групи пероральних цукрознижуючих препаратів. Клінічні ознаки хронічних ускладнень, сучасна діагностика та лікування. Особливості перебігу гострих ускладнень (коматозні стани у дітей).	
11.	Йододефіцитні захворювання щитоподібної залози. Ознаки ендемічної місцевості за ВООЗ. Клініка, діагностика, профілактика та лікування. Гіпотиреоз та тиреоїдити. Класифікація, діагностика, клініка, лікування з особливостями дитячого віку. Огляд та пальпація щитоподібної залози, визначення ступенів збільшення та функціонального стану, Т3, Т4, ТТГ, АтТГ, АтТПО – діагностика. Ознаки ендемічної місцевості, медіана йодурії, методи йодної профілактики. Класифікація, діагностика, клінічні ознаки та методи лікування гіпотиреозу та тиреоїдитів, вузлових форм зобу.	4
12.	Тиреотоксикоз. Клінічні форми. Діагностика, лікування. Рак щитоподібної залози. Класифікація, клініка, діагностика, лікування. Захворювання прищитоподібних залоз. Огляд та пальпація щитоподібної залози, визначення ступенів збільшення та функціонального стану, Т3, Т4, ТТГ, АтТГ – діагностика. Класифікація, діагностика, клінічні ознаки та методи лікування тиреотоксикозу. Класифікація, діагностика, клінічні ознаки та методи лікування раку щитоподібної залози. Діагностика, клініка та лікування гіперпаратиреозу і гіпопаратиреозу.	4
13.	Комп'ютерний контроль. Оцінка практичних навичок.	2
	Разом	50

Самостійна робота

№п /п	Тема	Кількість Годин
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	18
2	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять (перелік) із зазначенням основних питань, що повинні бути вивчені	
	Захворювання надниркових залоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування. Гормонально-активні пухлини надниркових залоз. Анатомія та фізіологія наднирників, біосинтез, секреція та механізми дії гормонів. Класифікація захворювань наднирників. Гіпер, гіпо, дисфункція наднирників. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та лікування синдрому Іценко – Кушинга, первинного гіперальдостеронізму, хвороби Аддісона, гормонально-активних пухлин.	2
	Ожиріння у дітей – проблема сучасного суспільства. Класифікація, патогенез, клініка, діагностика і лікування ожиріння та захворювань статевих залоз.	2
	Захворювання гіпоталамо-гіпофізарної системи з особливостями в дитячому віці. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування. Анатомія та фізіологія гіпоталамо-гіпофізарної системи, біосинтез, секреція, регуляція та механізми дії гормонів гіпофіза та гіпоталамуса. Класифікація гіпоталамо - гіпофізарних захворювань. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та лікування акромегалії та гігантизму, гіпоталамо – гіпофізарної недостатності, гіпофізарного нанізма.	2
	Особливості тиреоїдної патології спричиненої радіаційним впливом внаслідок аварії на ЧАЕС. Наслідки радіаційного впливу аварії на ЧАЕС. Огляд та пальпація щитоподібної	2

	залози, визначення ступенів збільшення та функціонального стану.	
	Справжня поліцитемія . Визначення. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Класифікація. Основні клініко-гематологічні синдроми. Клінічні прояви. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	2
	Гемофілії. Визначення. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Класифікація. Основні клініко-гематологічні синдроми. Клінічні прояви. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Тромбоцитопенічна пурпура. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Класифікація. Основні клініко-гематологічні синдроми. Клінічні прояви. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.	2
	Разом	30

Індивідуальні завдання для самостійної роботи студентів

1. Аналіз історій хвороб.
2. Підготовка презентацій за тематикою занять.
3. Доповідь на клінічних та клініко-анатомічних конференціях.
4. Участь у наукових конференціях.

Примітка. Здобувач освіти самостійно може обрати тему індивідуального завдання.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до екзамену
Визначення, етіологія, патогенез, класифікація гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби.

- Класифікація, диференційна діагностика та ускладнення гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби. Принципи лікування, профілактика.
- Ерозивна та неерозивна гастроєзофагеальна рефлюксна хвороба. Клінічна картина, діагностика та лікування залежно від варіанту та стадії гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби.
- Визначення, етіологія, патогенез, класифікація та сучасні підходи до лікування шлункової диспепсії.
- Критерії діагностики, класифікація, особливості клінічного перебігу та сучасні підходи до лікування функціональної диспепсії.
- Недосліджена та функціональна диспепсія, диференційний діагноз та лікування.
- Визначення, етіологія та патогенез хронічного гастриту. Роль H. pylori у виникненні гастродуоденальних захворювань. Ерадикаційна терапія у відповідності до Маастрихт V (2016).
- Класифікація та лікування хронічних гастритів. Показання та протипоказання до санаторно-курортного лікування.

- Значення ендоскопічного (з морфологією) та рентгенологічного дослідження для діагностики хронічного гастриту, виразкової хвороби шлунку і дванадцятипалої кишки та їх ускладнень.
- Діагностичні критерії та лікування хронічного гастриту. Неатрофічний та атрофічний гастрит.
- Класифікація, диференційний діагноз та лікування хронічного гастриту.
- Сучасні підходи до лікування хронічних гастритів, первинна та вторинна профілактика.
- Визначення, етіологія, патогенез виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки. Роль Н. рулогі, кислотно-пептичного фактору та медикаментів у виникненні пептичних виразок та їх рецидивів. Ерадикаційна терапія у відповідності до Маастрихт V (2016).
- Класифікація, особливості клінічного перебігу виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки. Сучасні підходи до лікування.
- Диференційна діагностика, особливості клінічного перебігу та лікування виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки.
- Значення лабораторних та інструментальних методів діагностики виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки. Методи діагностики та лікування гелікобактерної інфекції.
- Сучасна тактика ведення хворого з пептичною виразкою. Показання до хірургічного лікування.
- Ускладнення виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки (кровотеча, порушення евакуаторно-моторної функції, малігнізація). Діагностичні критерії, тактика ведення хворих.
- Визначення, етіологія та патогенез целиакії. Роль непереносимості компонентів їжі, ензимопатій та імунних факторів. Синдроми мальабсорбції та мальдигестії.
- Критерії діагнозу та диференційована терапія целиакії. Ускладнення.
- Визначення, етіологія, патогенез, класифікація, критерії діагнозу неспецифічного виразкового коліту.
- Особливості клінічного перебігу та лікування неспецифічного виразкового коліту в залежності від ступеня активності та тяжкості перебігу.
- Критерії діагностики та лікування неспецифічного виразкового коліту. Показання до хірургічного лікування.
- Визначення, етіологія, патогенез та класифікація синдрому подразненого кишечника.
- Римські критерії V (2016) функціональних захворювань кишечника: діагностика та клінічні прояви різних варіантів синдрому подразненого кишечника.
- Принципи лікування синдрому подразненого кишечника в залежності від форми.
- Визначення, етіологія, патогенез, класифікація, діагностичні критерії хвороби Крона.

- Критерії діагностики хвороби Крона, особливості клінічного перебігу в залежності від ступеня активності, тяжкості та фази перебігу хвороби Крона.
- Класифікація, діагностика та диференційний діагноз та принципи лікування хвороби Крона. Показання до хірургічного лікування.
- Визначення, етіологія, патогенез, особливості клінічної картини та лікування жовчнокам'яної хвороби.
- Особливості клінічного перебігу, діагностика та лікування жовчнокам'яної хвороби. Показання до хірургічного лікування.
- Роль лабораторних та інструментальних методів у діагностиці жовчнокам'яної хвороби. Диференційний діагноз та ускладнення жовчнокам'яної хвороби.
- Лікування жовчнокам'яної хвороби в залежності від варіанту клінічного перебігу та наявності ускладнень. Показання до хірургічного лікування. Первинна та вторинна профілактика.
- Визначення, етіологія, патогенез, класифікація та лікування хронічного некалькульозного холециститу.
- Особливості клінічного перебігу та лікування хронічного некалькульозного холециститу. Лабораторні та інструментальні методи в діагностиці хронічного некалькульозного холециститу.
- Визначення, етіологія, патогенез, класифікація та лікування функціональних порушень біліарного тракту (Римські критерії IV (2016)).
- Особливості клінічного перебігу та роль інструментальних методів в діагностиці функціональних порушень біліарного тракту. Принципи лікування.
- Визначення, патогенез, діагностика та лікування неалкогольної жирової хвороби печінки.
- Визначення, етіологія, патогенез та діагностика цирозу печінки.
- Цироз печінки: особливості діагностики та тактика ведення.
- Диференційна діагностика жовтяниць.
- Залізодефіцитна анемія: патогенез, біохімічні показники обміну заліза сироватки крові, діагностичні критерії.
- Критерії діагностики, диференційний діагноз та лікування залізодефіцитної анемії.
- Особливості клінічної картини, лабораторних та інструментальних методів діагностики залізодефіцитної анемії. Принципи та критерії ефективного лікування.
- В12-дефіцитна анемія: визначення, етіологічні фактори, патогенез, особливості клінічної картини, критерії діагностики та лікування.
- Апластична анемія: визначення, етіологічні фактори, патогенез особливості клінічної картини, діагностика, диференційний діагноз, лікування та ускладнення.

- Визначення, етіологічні фактори, патогенез, особливості клінічної картини та лабораторної діагностики спадкових гемолітичних анемії.
- Визначення, етіологічні фактори, патогенез, клінічна картина, діагностика та лікування постгеморагічної анемії.
- Визначення, етіологічні фактори, патогенез, особливості клінічної картини, діагностики та лікування аутоімунної гемолітичної анемії.
- Критерії діагностики, диференційний діагноз, лікування та ускладнення фолієводефіцитної анемії. Первинна та вторинна профілактика.
- Визначення хронічної мієлоцитарної лейкемії. Етіологія, патогенез, класифікація, діагностика.
- Гостра лімфобластна лейкемія. Класифікація, діагностичні критерії та принципи лікування.
- Обґрунтування призначення переливання компонентів крові та кровозамінників.
- Визначення, етіологія, особливості патогенезу та класифікація бронхіальної астми.
- Диференційний діагноз, лікування та ускладнення бронхіальної астми. Первинна та вторинна профілактика.
- Клінічні прояви бронхіальної астми. Зміни даних інструментальних методів дослідження залежно від ступеня тяжкості бронхіальної астми.
- Невідкладна допомога при тяжкому загостренні бронхіальної астми.
- Визначення, етіологія, патогенез та класифікація хронічного обструктивного захворювання легень. Значення паління, екологічних, професійних факторів та інфекції.
- Хронічне обструктивне захворювання легень: критерії діагностики, класифікація, принципи лікування.
- Диференційний діагноз, лікування та ускладнення хронічного обструктивного захворювання легень. Первинна та вторинна профілактика.
- Визначення, найбільш розповсюджені етіологічні фактори, патогенез та класифікація пневмоній.
- Особливості клінічної картини та принципи лікування негоспітальної та нозокоміальної пневмонії.
- Госпітальна пневмонія. Критерії діагнозу, класифікація. Принципи лікування.
- Сучасні методи діагностики та лікування негоспітальної пневмонії. Первинна та вторинна профілактика.
- Діагностика, диференційний діагноз абсцесу легень.
- Визначення, етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика та лікування бронхоектатичної хвороби.

- Визначення, етіологічні фактори, патогенез, класифікація плевритів та плевральних випотів. Показання до плевральної пункції.
- Лікування плевритів та плевральних випотів. Плевральна пункція та дренування плевральної порожнини: показання та техніка проведення.
- Етіологія і патогенез цукрового діабету.
- Цукровий діабет тип 1: роль вірусної інфекції та автоімунних процесів, генетичної схильності.
- Цукровий діабет тип 2: роль генетичної схильності, ожиріння, зовнішніх факторів. Класифікація порушень глікемії, клінічні форми цукрового діабету. Клініка цукрового діабету.
- Основні клінічні симптоми цукрового діабету.
- Характеристика уражень внутрішніх органів за цукрового діабету: серцево-судинної системи, гепатобіліарної системи, органів сечовиділення, діабетичні остеоартропатії. Критерії діагностики цукрового діабету та інших категорій гіперглікемії.
- Основні методи лікування ЦД, дієтотерапія, дозоване фізичне навантаження, цукрознижувальна фармакотерапія, навчання хворого самоконтролю.
- Пероральні цукрознижувальні препарати.
- Інсулінотерапія.
- Класифікація препаратів інсуліну, препарати короткої та тривалої дії, аналоги інсуліну ультракороткої та тривалої дії.
- Розрахунок добової потреби в інсуліні.
- Режим інсулінотерапії: традиційна та інтенсифікована інсулінотерапія.
- Ускладнення інсулінотерапії: гіпоглікемічні стани, алергія до інсуліну, постін'єкційні ліподистрофії, інсулінорезистентність, хронічне передозування інсуліну (синдром Сомоджі), інсулінові набряки.
- Діабетична нефропатія, стадії розвитку, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика.
- Діабетична ретинопатія: стадії процесу, діагноз, профілактика та лікування.
- Діабетична нейропатія, класифікація, діагностика та лікування.
- Синдром діабетичної стопи: класифікація діагностика, алгоритм лікування. Гіпоглікемічна кома, гіпоглікемічні стани. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
- Кетоацидотичні стани з діабетичною (гіперкетонемічною) комою. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційний діагноз, лікування.
- Гіперосмолярна (неацидотична) діабетична кома.

- Молочнокислий ацидоз і кома.
- Прояви йодного дефіциту.
- Визначення розмірів щитоподібної залози. Вікова динаміка об'єму залози.
- Визначення – “зоб”. Поняття про простий нетоксичний та вузлові форми зобу.
- Йодна профілактика: масова, групова, індивідуальна.
- Етіологія, патогенез, клінічні прояви дифузного токсичного зобу, тиреотоксична та ендокринна офтальмопатія.
- Медикаментозне, хірургічне лікування токсичного зобу, використання ¹³¹йоду з лікувальною метою.
- Гіпотиреоз, етіологія, патогенез та клінічні ознаки. Обґрунтування діагнозу.
- Лікування гіпотиреозу.
- Тиреоїдити, класифікація, етіологія, клінічний перебіг, діагностика, лікування. Патоморфологічна класифікація пухлин щитоподібної залози.
- Сучасна схема лікування, реабілітації та диспансерного спостереження хворих на рак щитоподібної залози.
- Гіперпаратиреоз. Клініка, клінічні форми. Показання до хірургічного лікування. Медикаментозна терапія.
- Гіпопаратиреоз. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування.
- Хронічна недостатність надниркових залоз (хвороба Аддісона). Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування.
- Гостра недостатність надниркових залоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування.
- Синдром Іценко-Кушинга (кортикостерома, глюкостерома). Клініка, діагностика та диференціальна діагностика, лікування.
- Андростерома, кортикостерома. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика, лікування.
- Первинний гіперальдостеронізм (синдром Кона). Клініка, діагностика та диференціальна діагностика, лікування.
- Феохромоцитома. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика, лікування.
- Акромегалія. Етіологія і патогенез. Клініка. Діагностика та диференційна діагностика. Лікування.
- Хвороба Іценка-Кушинга. Етіологія і патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика та диференційна діагностика. Лікування.
- Синдром гіперпролактинемії. Класифікація. Етіологія і патогенез. Клініка. Діагностика, диференційна діагностика. Лікування.

- Гіпопітуїтаризм. Етіологія і патогенез. Клініка. Діагностика і диференційна діагностика. Лікування.
- Нецукровий діабет. Етіологія і патогенез. Клініка. Діагностика та диференційна діагностика. Лікування.
- Гіпопітуїтаризм з переважною соматотропною недостатністю (гіпофізарний нанізм). Гіпофізарний гігантизм. Етіологія і патогенез. Клініка. Діагностика і диференційна діагностика. Лікування.
- Ожиріння. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.
- Порушення статевого розвитку у хлопчиків та дівчаток.
-

Перелік практичних навичок до екзамену

Робота з пацієнтами та клінічними задачами:

- оцінити скарги, анамнез хвороби, анамнез життя;
- оцінити інформацію про загальний стан пацієнта (свідомість, конституція, вгодованість) та оцінювати зовнішній вигляд (огляд шкіри, підшкірного жирового шару, пальпація лімфатичних вузлів, щитоподібної та молочної залоз), обстежувати стан кістково-м'язової системи, суглобів;
- оцінити стан органів дихання (огляд грудної клітки, пальпація грудної клітки, перкусія та аускультация легень);
- оцінити стан системи органів кровообігу (огляд і пальпація ділянки серця та судин, перкусія меж серця і аускультация серця та судин);
- оцінити стан органів травлення (огляд, перкусія, поверхнева і глибока пальпація);
- Поставити клінічний діагноз захворювання.
- Інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень
- Здійснювати диференціальну діагностику при захворюваннях.
- Визначати необхідний режим та дієту хворого із захворюваннями.
- Визначати принципи та характер лікування (консервативне, оперативне) захворювань.
- Діагностувати та надавати допомогу при невідкладних станах.
- Визначати тактику вторинної профілактики хворих, які підлягають диспансерному нагляду.
- Аналізувати дані лабораторних методів дослідження (тест толерантності до глюкози, глікемічний та глюкозуричний профіль, С-пептид, HbA1c).
- Надавати медичну допомогу хворим з кетоацидозом, діабетичною та гіпоглікемічною комами.
- Визначати ступень зобу.

- Тракувати дані ультразвукового обстеження та доплерографії щитоподібної залози.
- Тракувати результати ЕКГ та рефлексометрії для характеристики функції щитоподібної залози.
- Тракувати данні гормонального обстеження, ультразвукового обстеження, артеріографії надниркових залоз.
- Тракувати данні комп'ютерної томографії, МРТ надниркових залоз.
- Тракувати данні краніограми, та данні КТ, МРТ черепа.
- Визначити ступень ожиріння по ІМТ.
- Оцінити статевий розвиток.
- Тракувати «кістковий вік» за даними рентгенографії.
-

Лабораторні та інструментальні методи дослідження:

- Аналіз плевральної рідини
- Аналіз асцитичної рідини
- Аналіз сечі на діастазу
- Біохімічні показники обміну заліза сироватки крові.
- Гострофазові показники крові, загальний білок крові та його фракції.
- Дослідження жовчі
- рН-метрія шлунку та стравоходу
- Дихальні тести з ¹³С-сечовиною, ¹³С-тригліцеридами, ¹³С-крохмалем, ¹³С-лактозою та дихальні водневі тести з глюкозою і лактулозою
- Загальний аналіз крові.
- Загальний аналіз сечі.
- Загальний аналіз стернального пунктату
- Загальний аналіз мокротиння
- Електроліти крові
- Коагулограма
- Копроцитограма
- Маркери вірусних гепатитів
- Мікробіологічне дослідження біологічних рідин та виділень
- Показники кислотно-основного стану крові.
- Трансамінази крові, загальний білірубін та його фракції, лужна фосфатаза
- Альфа-амілаза крові
- Фекальна еластаза-1
- Дослідження функції зовнішнього дихання

- Променеве дослідження органів черевної порожнини
- Променеве дослідження органів грудної порожнини
- Променеве дослідження черепа та кісток
- Ендоскопічне дослідження бронхів
- Ендоскопічне дослідження травного тракту
- Цитологічне дослідження біоптату лімфатичного вузла.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – єкзамен.

Система поточного та підсумкового оцінювання

Поточна успішність здобувачів оцінюються за традиційною 4-бальною шкалою. При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ (таблиця 1)

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

Таблиця 1

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	А	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	В	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	С	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	Б	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	Е	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	БХ	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	Б	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

- Після завершення вивчення всіх тем модуля проводиться конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) – конвертація сумарної оцінки поточної успішності за модуль – проводиться лише після поточного заняття, що передує підсумковому модульному контролю. Конвертація проводиться за наступним алгоритмом:
- підраховується середня оцінка здобувача за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до даного модуля (з точністю до сотих бала);
- для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середню оцінку отриману за традиційною 4-бальною шкалою треба помножити на коефіцієнт 24, або за таблицею 2. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка складає 2 бала. У цьому разі здобувач отримує 0 балів за багатобальною шкалою;
- середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі, а не на фактично відвідану здобувачем.

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці

Таблиця 2

Середній бал за поточну успішність (A)	Бали за поточну успішність з модуля (A * 24)	Бали за екзамен (A*24 + A*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	80	EX	2 незадовільно
2,1	50	84		
2,15	52	86		
2,2	53	88		
2,25	54	90		
2,3	55	92		
2,35	56	94		
2,4	58	96		
2,45	59	98		
2,5	60	100		
2,55	61	102		
2,6	62	104		
2,65	64	106		
2,7	65	108		
2,75	66	110		
2,8	67	112		
2,85	68	114		
2,9	70	116		

2,95	71	118	Е	3 задовільно	
3	72	122			
3,05	73	123			
3,1	74	124			
3,15	76	126			
3,2	77	128			
3,25	78	130	Б		
3,3	79	132			
3,35	80	134			
3,4	82	136			
3,45	83	138			
3,5	84	140			
3,55	85	142	С	4 добре	
3,6	86	144			
3,65	88	146			
3,7	89	148			
3,75	90	150			
3,8	91	152			
3,85	92	154			
3,9	94	156			
3,95	95	158			
4	96	160			В
4,05	97	162			
4,1	98	164			
4,15	100	166			
4,2	101	168			
4,25	102	170			
4,3	103	172			
4,35	104	174			
4,4	106	176			
4,45	107	178			
4,5	108	180	А		5 відмінно
4,55	109	182			
4,6	110	184			
4,65	112	186			
4,7	113	188			
4,75	114	190			
4,8	115	192			
4,85	116	194			
4,9	118	196			
4,95	119	198			
5	120	200			

До екзамену допускаються здобувачі, що:

- відвідали всі заняття (або відпрацювали пропущені заняття у встановленому порядку);
- отримали на комп'ютерному тестуванні необхідну кількість балів (75%), згідно

існуючих вимог;

- виконали необхідний перелік практичних навичок;
- написали і захистили навчальну історію хвороби;
- набрали конвертовану суму балів, не меншу за мінімальну;
- мають в індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) відмітку про допуск до складання іспитів.

Перед кожним екзаменом кафедра організовує проведення консультацій. Графік передекзаменаційних консультацій, час і місце проведення екзамену кафедра доводить до відома здобувачів вищої освіти не пізніше, ніж за 2 тижні до початку екзаменаційної сесії.

Екзамен проводиться комісійно у відповідності до «Положення про екзаменаційну комісію». Складання екзаменів проводиться відкрито і гласно. Оцінки, одержані під час екзамену особами, що атестуються, виставляються до «Відомості підсумкового семестрового контролю» та до індивідуальних планах студентів.

Екзамен проводиться в один день у два етапи: комп'ютерне тестування та теоретична складова. На першому етапі в день екзамену в кафедральному комп'ютерному класі (або електронному залі відпрацювання пропущених занять академії) здобувачі вищої освіти проходять тестування за 20 питаннями (час на виконання – 20 хвилин) з академічної бази КТІ-1, КТІ-2 для відповідної дисципліни. Кожна вірна відповідь за тестове завдання при складанні комп'ютерного контролю зараховується як 1 бал (максимально в сумі за перший етап, відповідно 20 балів). Результат складання здобувачем вищої освіти комп'ютерного контролю не є підставою для недопуску його до складання теоретичної частини іспиту. Екзаменаційний білет з кожної дисципліни повинен містити три конкретних базових теоретичних (практично-орієнтованих) питання, сформульовані таким чином, щоб еталонна відповідь здобувача вищої освіти на кожне орієнтовно тривала до 3-5 хвилин. Екзаменаційні білети затверджуються на раді медичного факультету №1 підписуються деканом, або його заступником. Не допускається виконання на екзамені будь-яких додаткових завдань до білетів (тестові завдання, написання рецепту та ін.). Кожне питання екзаменаційного білету оцінюється в межах 0-20 балів.

За підсумком складання комп'ютерного контролю та теоретичної частини іспиту здобувачу освіти виставляється сумарна оцінка від 0 до 80 балів, конвертація балів у традиційну оцінку не проводиться. За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності (п.2.2.5. Правил внутрішнього розпорядку) під час складання іспиту, отримані результати анулюються, студенту за відповідь виставляється оцінка “незадовільно» (0 балів).

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення навчальної дисципліни мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання екзамену і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці 2, при цьому присутність здобувача освіти на екзамені є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія

здобувачів вищої освіти складає екзамен за загальними правилами. Здобувач вищої освіти має право на перескладання екзамену не більше 2-х разів і виключно в період екзаменаційної сесії. Дозвіл на перескладання екзамену видається деканом у вигляді «Персональної відомості перескладання підсумкового контролю», який здобувач освіти отримує в деканаті під особистий підпис за пред'явленням індивідуального навчального плану. При організованому перескладанні екзамену групою здобувачів вищої освіти використовується загальна відомість. Результат перескладання екзамену засвідчується підписами всіх членів комісії у заліково-екзаменаційній відомості.

Методи навчання

На кафедрі внутрішньої медицини №1 застосовуються наступні методи навчання:

- вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (різні види практичної діяльності студента під керівництвом викладача або самостійно);
- аналіз конкретних ситуацій;
- рольові ігри;
- «мозковий штурм»;
- відео-навчання.

Методика організації клінічних практичних занять з внутрішньої медицини передбачає необхідність:

- зробити студента учасником процесу надання медичної допомоги пацієнтам від моменту їх госпіталізації, обстеження, постановки діагнозу, лікування до виписки зі стаціонару;
- оволодіти професійними практичними навичками; навиками роботи в команді студентів, лікарів, інших учасників надання медичної допомоги;
- сформувати відповідальність студента як майбутнього фахівця за рівень своєї підготовки, її удосконалення протягом навчання і професійної діяльності.

Для реалізації зазначеного необхідно на першому занятті з відповідного модуля студенту надається докладний план його роботи в клініці, який включає:

- методи дослідження, які має засвоїти студент (або ознайомитись);
- алгоритми (протоколи) обстежень, постановки діагнозу, лікування, профілактики відповідно до стандартів доказової медицини;
- кількість пацієнтів для курації, яку має здійснювати студент протягом циклу;
- доповіді історії хвороби пацієнта у навчальній групі, на клінічних обходах, практичних конференціях.

Курація пацієнта передбачає:

- з'ясування скарг хворого, анамнезу захворювання та життя, проведення опитування за органами та системами;
- проведення фізикального обстеження хворого та визначення основних симптомів захворювання;
- аналіз даних лабораторного та інструментального обстеження хворого;
- формулювання діагнозу хворого;
- призначення лікування;
- визначення заходів первинної та вторинної профілактики;
- доповідь результатів обстеження хворого командою студентів у навчальній групі, розбір під керівництвом викладача правильності встановлення діагнозу, диференційного діагнозу, обсяг призначеного обстеження, лікувальну тактику, оцінку прогнозу та працездатності.

На практичних заняттях студенти ведуть щоденники, у які вносять короткі відомості про хворих, обстежених під час практичного заняття, фіксують формулювання діагнозу, план обстеження хворого та призначене лікування.

Форми та методи оцінювання

методами контролю кафедри:

- Усне опитування передбачає таку послідовність: формулювання запитань (завдань) з урахуванням специфіки навчальної дисципліни й вимог програми; підготовка студентів до відповіді та викладу знань; корегування викладених у процесі відповіді знань; аналіз і оцінювання відповіді.
- Письмова перевірка здійснюється у формі перевіркової (контрольної) роботи. Основна перевага письмової перевірки – це те, що за короткий термін викладач має змогу скласти чітке уявлення про знання багатьох студентів. Результати перевірки чітко фіксовані. Письмові роботи зберігаються. Студенти мають змогу з'ясувати з викладачем деталі й неточності у власних відповідях, провести самоаналіз.
- Використовуються тести відкритої форми (із вільно конструйованими відповідями) і тести закритої форми (із запропонованими відповідями). Доцільним є проведення тестової перевірки кожної теми навчальної дисципліни з усіх основних її питань.
- Оцінка практичних навичок передбачає оцінювання оволодіння практичних професійних умінь і навичок, і проводять під час проведення практичних занять та під час підсумкового заняття.

Форми контролю: поточний, вхідний, контрольний.

використовують індивідуальну та фронтальну перевірки знань, умінь і навичок студентів, а також підсумкові форми контролю.

Засоби діагностики результатів навчання :

тести; ситуаційні задачі; матеріали клінічних розборів хворого, історії хвороби; матеріали лабораторних, функціональних, інструментальних та інших методів обстеження хворих.

Рекомендована література

1. Базова:

1. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 1. Розділи 1—8: підручник / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. ; за ред. проф. Л.В. Глушка. — К. : ВСВ «Медицина», 2019. — 680с.
2. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 2. Розділи 9—24: підручник / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. ; за ред. проф. Л.В. Глушка. — К. : ВСВ «Медицина», 2019. — 584с.

2. Допоміжна

1. Ендокринологія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / [П. М. Боднар, Ю. І. Комісаренко, Г. П. Михальчишин та ін.] ; за ред. Ю. І. Комісаренко, Г. П. Михальчишин. — 5-те вид, оновл. та доповн. — Вінниця : Нова Книга, 2020. — 536 с.
2. Внутрішні хвороби : підручник, заснований на принципах доказової медицини : 2018/19 / Polish institute for Evidence Based Medicine (PIEMB) / Польський ін-т доказової медицини ; кер. проекту А. Кубец ; гол. ред. А. Яремчук-Качмарчик ; гол. ред. [розділів]: А. С. Свінціцький, П. Гаєвські. - 10 wydanie. - Краків : Практична медицина / Medycyna praktyczna, 2018. - 1632 с.
3. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: посібник: пер. 23-го англ. вид.: у 3 т. Т.3 / за ред. С. Ралстона, Я. Пенмана, М. Стрекена, Р. Гобсона; наук. ред. пер.: І. Скрипник, О. Курята, Л. Соколова, Р. Скрипник, Г.Кожина, Я. Кутасевич, М. Щербина, О. Абатуров, Л. Бабінець, І. Галайчук, Ю. Кобеляцький, Л. Ляповець. — К.: ВСВ «Медицина», 2021. — 642 с.
4. Катеренчук І.П. Клінічне оцінка, діагностичне й прогностичне значення результатів лабораторних досліджень: Навчальний посібник. Ревматологія.- Медкнига, 2018.-176с.
5. Скрипник І.М. // Гастроентерологія: Підручник у 2-х томах. — Т. 2 /За ред.. Н.В. Харченко, О.Я. Бабака: ЦМК з ВМО МОЗ України. - Кропивницький ПП «Поліум», 2017. — С. 147-191.

Інформаційні ресурси

<http://moz.gov.ua/>

<http://umsa.edu.ua/>

<https://www.facebook.com/groups/1886783128212266/?ref=bookmarks>

<http://www.medliter.ru/?page=list&id=49>

<http://www.medscape.com/gastroenterology>

<http://ukrgastro.com.ua/>
<http://www.gastroscan.ru/>
<http://www.worldgastroenterology.org/>
http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20070319_128.html
<http://www.ginasthma.org>
<http://www.goldcopd.com>
<http://www.medscape.com/pulmonarymedicine>
<http://www.who.int/mediacentre/news/releases/2017/bacteria-antibiotics-needed/ru/>
<http://health-ua.com/>
<https://medprosvita.com.ua/>
<https://www.umj.com.ua/>
European LeukemiaNet recommendations for the management of chronic myeloid leukemia: 2013/
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4915804/>
Chronic myeloid leukemia: ESMO Clinical Practice Guidelines for diagnosis, treatment and follow-up
/ http://annonc.oxfordjournals.org/content/23/suppl_7/vii72.full
Chronic Lymphocytic Leukaemia: ESMO Clinical Practice Guidelines /
<http://www.esmo.org/Guidelines/Haematological-Malignancies/Chronic-Lymphocytic-Leukaemia>
Guidelines for the diagnosis and treatment of chronic lymphocytic leukemia: a report from the
International Workshop on Chronic Lymphocytic Leukemia updating the National Cancer Institute-
Working Group 1996 guidelines / <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/18216293>
<http://www.dec.gov.ua/mtd/reestr.html>
http://www.ifp.kiev.ua/doc/metodd/doc/metodrec_ukr.htm
<https://www.ersnet.org/>
<https://www.ueg.eu/home/>

Розробники:

Маслова Г.С. зав. кафедри внутрішньої медицини №1 д.мед.н., доцент

Шапошник О.А. доцент кафедри внутрішньої медицини №1, к.мед.н.

Муравльова О.В. зав. кафедри кафедри ендокринології з дитячими інфекційними хворобами, доцент, к.мед.н.

Шаенко З.О. доцент кафедри ендокринології з дитячими інфекційними хворобами. к.мед.н.